

Informatīvais ziņojums par Valsts ieņēmumu dienesta sniegto atbalstu Covid-19 krīzes pārvarēšanai

1. Ievads

Izpildot Ministru kabineta 2020.gada 10.novembra noteikumu Nr. 676 “Noteikumi par atbalstu Covid-19 krīzes skartajiem uzņēmumiem apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai” 25.¹punktā noteikto, Valsts ieņēmumu dienestam divas reizes mēnesī līdz attiecīgā mēneša piecpadsmitajam datumam un mēneša pēdējai dienai ziņot Ministru kabinetam par atbalsta pieprasījumu tendencēm un atteikumu iemesliem, lai izvērtētu atbalsta sistēmas pilnveidošanas nepieciešamību, Valsts ieņēmumu dienests (turpmāk – VID) informē.

Turpinot komercdarbības atbalsta pasākumu īstenošanu Covid-19 (trešajā Covid-19 izplatības vilnī) izraisīto kaitējumu ietekmes mazināšanai, VID nodrošinājis atbalstu uzņēmumiem un to darbiniekiem, saimnieciskās darbības veicējiem, pašnodarbinātajiem un patentmaksātājiem piešķirot un izmaksājot [algu subsīdijas atbalstus](#). Izmaksāti valsts atbalsta – [granta maksājumi](#) uzņēmējiem apgrozāmo līdzekļu plūsmas krituma kompensēšanai un [piešķirti nodokļu nomaksas termiņu pagarinājumi](#).

Grozījumi Ministru kabineta 2020.gada 10.novembra noteikumos Nr. 676 “Noteikumi par atbalstu Covid-19 krīzes skartajiem uzņēmumiem apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai”, kas nosaka grantu pieprasīšanas un izmaksas kārtību trešajā Covid-19 izplatības vilnī, publicēti 2021.gada 1.novembrī.

Tajā pašā datumā tika publicēti grozījumi Ministru kabineta 2020.gada 10.novembra noteikumos Nr. 675 “Noteikumi par atbalsta sniegšanu nodokļu maksātājiem to darbības turpināšanai Covid-19 krīzes apstākļos”, kas nosaka algu subsīdijas atbalstu pieprasīšanas un izmaksas kārtību trešajā Covid-19 izplatības vilnī.

VID nekavējoties uzsāka nepieciešamos sagatavošanās darbus – tika pasūtītas un veiktas izmaiņas informācijas sistēmās, noslēgts sadarbības līgums un izstrādāti nepieciešamie risinājumi datu apmaiņai ar Nacionālo veselības dienestu, sagatavoti un publicēti metodiskie materiāli, apmācīti darbinieki, organizētas apmācības nodokļu maksātājiem.

Lai mazinātu uzņēmēju, ko bija skāruši saimnieciskās darbības ierobežojumi, satraukumu, 2021.gada 22.novembrī, nesagaidot Eiropas Komisijas saskaņojumu, VID sāka pieņemt pieteikumus algu subsīdijas un grantu atbalstam, jau pirmajā dienā saņemot 2535 iesniegumus.

Sākot analizēt iesniegumus, kā arī uzklusot uzņēmēju jautājumus, VID secināja, ka virkne uzņēmēju, kas piesakās uz algu subsīdiju, nav uztvēruši būtisku atšķirību no Covid-19 izplatības otrajā vilnī sniegtā dīkstāves un algu subsīdijas atbalsta, proti, ka trešajā Covid-19 izplatības vilnī valsts kompensē pusi no atbalsta mēnesī darbiniekam aprēķinātā atalgojuma. Par minēto secinājumu tika informēta Ekonomikas ministrija, kas tiesiskās skaidrības nolūkā precizēja normatīvo regulējumu.

Ņemot vērā minēto, VID jau no pirmās iesniegumu atbalstam algu subsīdijai pieņemšanas dienas (2021.gada 22.novembris) individuāli informēja nodokļu maksātājus (pa tālruni un Elektroniskās deklarēšanas sistēmā), ka darbinieki atbalstu saņems 50% apmērā no vidējās bruto darba samaksas par 2021.gada trešo ceturksni tikai gadījumā, ja darbiniekiem bruto darba samaksa konkrētajos atbalsta sniegšanas mēnešos nebūs mazāka kā vidējā 2021.gada trešajā ceturksnī un aicināja izvērtēt nepieciešamību precizēt darba devēja ziņojumu par atbalsta mēnesi.

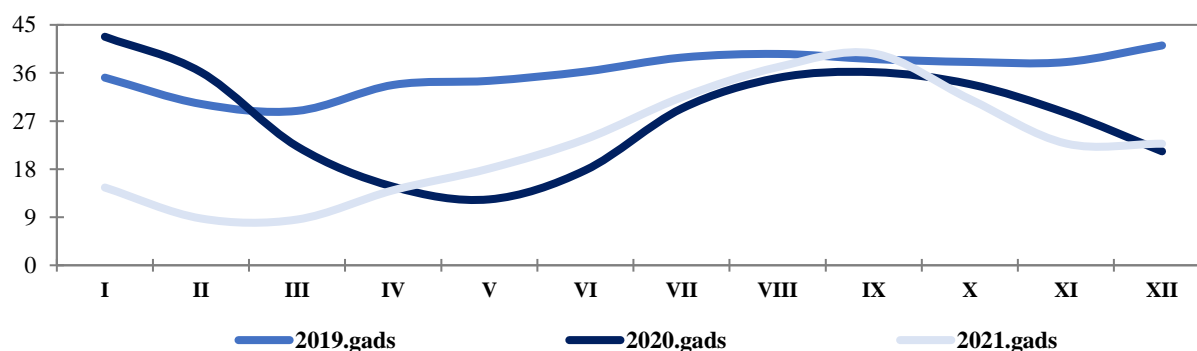
Savukārt gadījumos, kad nodokļu maksātāji precizēja darba devēja ziņojumu pēc lēmuma par atbalsta izmaksu pieņemšanas, un par to informēja VID, izmaksājamā atbalsta apmērs tika pārrēķināts un veikta papildus izmaksa, ņemot vērā novēloti iesniegto precizēto darba devēja ziņojumu. Līdz 2022.gada 15.janvārim VID saņēma 12 iesniegumus par pārrēķina veikšanu no 11 nodokļu maksātājiem. Pārrēķina rezultātā 15 darbiniekiem iepriekš izmaksātais atbalsts tika palielināts par 2,8 tūkst. *euro*.

Tāda pati pieeja tiek piemērota arī gadījumos, ja nodokļu maksātājs apstrīd lēmumu par atbalsta izmaksu, un apstrīdēšanas procesa laikā tiek konstatēts, ka nodokļu maksātājs ir iesniedzis precizētu darba devēja ziņojumu.

Apskatot nodokļu maksātāju, pamatojoties uz kuru iesniegumiem līdz 2022.gada 16.janvārim ir izmaksāti atbalsti algu subsīdijai par kaut vienu periodu no 2021.gada 1.oktobra, nodrošinātos nodokļu (izņemot transportlīdzekļu nodokļus) ieņēmumus, redzams, ka 2021.gadā tie ir 283,72 milj. EUR, 2020.gadā attiecīgi 339,86 milj. EUR un 2019.gadā 446,27 milj. EUR. Lai gan šo nodokļu maksātāju nodrošinātie ieņēmumi gadu griezumā samazinās, tomēr, skatoties mēnešu griezumā, redzams, ka nodrošinātie nodokļu ieņēmumi samazinās mēnešos, kad valstī bija ieviesti saimniecisko darbību ierobežojošie pasākumi, bet pārējos mēnešos nodokļu ieņēmumi ir ar pieaugošu tendenci, 2021.gada septembrī pat pārsniedzot iepriekšējo divu gadu rādītājus (1.attēls).

Analizējot nodokļu ieņēmumu datus, gan jāņem vērā, ka no 2021.gada 1.janvāra ir mainījusies kā maksājumu veikšanas, tā uzskaites kārtība. Lai mazinātu administratīvo slogu, 2021.gada 1.janvārī tika ieviests vienotais nodokļu konts, kas nozīmē, ka iepriekšējo vairāk nekā 40 nodokļu kontu vietā visi VID administrētie kopbudžeta iekšzemes maksājumi veicami vienā kontā (muitas nodoklis, kā arī akcīzes nodoklis un pievienotās vērtības nodoklis, ko piemēro, preces importējot Latvijas Republikas muitas teritorijā, joprojām maksājami kā iepriekš). Vienlaikus VID administrēto ieņēmumu uzskaitē ieviests uzkrājuma princips, kas nozīmē, ka grāmatvedības darījumi un citi notikumi tiek atzīti tad, kad tie rodas, nevis brīdī, kad Valsts kasē saņemts pārskaitījums.

Nodokļu maksātāju, uz kuru iesnieguma pamata līdz 2022.gada 16.janvārim izmaksāti subsīdijas atbalsti par kaut vienu periodu no 2021.gada 1.oktobra, nodrošinātie nodokļu ieņēmumi no 2019.gada līdz 2021.gadam, milj. EUR

Ja detalizētāk apskata tos 3 847 nodokļu maksātājus, uz kuru kā darba devēju iesniegumu pamata līdz 2022.gada 16.janvārim ir izmaksāti subsīdijas atbalsti par kaut vienu periodu no 2021.gada 1.oktobra, tad 92,2 % jeb 3 547 nodokļu maksātāji bija iesnieguši darba devēja ziņojumus par kaut vienu periodu no 2021.gada jūlija līdz septembrim, 7,7 % bija mikrouzņēmuma nodokļa maksātāji, kuri bija iesnieguši mikrouzņēmuma nodokļa deklarācijas vai, atbilstoši jaunajam regulējumam, arī darba devēja ziņojumus par saviem darbiniekiem. Apskatot sīkāk tos nodokļu maksātājus, kas bija iesnieguši kaut vienu darba devēju ziņojumu, kuriem ir lielākais īpatsvars šajā nodokļu maksātāju kopā, lielākoties to nodarbināto vidējie ienākumi 2021.gada 3.ceturksnī, salīdzinot ar attiecīgo periodu 2020.gadā, ir pieauguši (71,4 % no visiem apskatītajiem darba devējiem), savukārt nodarbināto ienākumi ir samazinājušies salīdzināmajos periodos 15,0 % apskatāmo darba devēju.

1.tabula

Informācija par darba devēju, uz kuru iesniegumu pamata līdz 2022.gada 16.janvārim par kaut vienu periodu no 2021.gada 1.oktobra ir izmaksāti subsīdijas atbalsti un kuri iesnieguši darba devēju ziņojumus, vidējiem nodarbināto ienākumiem 2021.gada jūlijā-septembrī, salīdzinot ar 2020.gada atbilstošo periodu

Vidējie ienākumi	Atbalsta pieteicēju skaits	Īpatsvars, %
Palikuši nemainīgi	17	0,5%
Samazinājušies	531	15,0%
Palielinājušies	2 533	71,4%
Nav iespējams noteikt, jo nav iesniegtas deklarācijas par 2020.gada atbilstošajiem periodiem vai norādīti ienākumi 0 EUR	466	13,1%
Kopā	3 547	100,0%

Apkopotā informācija var mainīties atbilstoši nodokļu maksātāju iesniegtajiem pārskatu precizējumiem, ko nosaka likuma “Par nodokļiem un nodevām” 16.pants, paredzot nodokļu maksātājiem iespēju iesniegt nodokļu

administrācijai iesniegumu par pārskata labojumu vai nodokļu (ar nodokli apliekamā objekta) aprēķina precizējumu triju gadu laikā pēc konkrētajos likumos noteiktā maksāšanas termiņa. Bez tam apkopotā informācija var mainīties, ja tiks iesniegti nokavētie pārskati.

Eiropas Komisijas saskaņojums algu subsīdijas programmai tika saņemts 2021.gada 17.decembrī, grantu programmai – 2021.gada 16.decembrī. Tādējādi uz saskaņojuma saņemšanas brīdi VID jau bija iesniegti 21 576 algu subsīdijas iesniegumi un 8 950 grantu iesniegumi, kas ir ap 90% no visiem saņemtajiem iesniegumiem.

Pēc Eiropas Komisijas saskaņojuma saņemšanas algu subsīdijas programmai, apzinoties sabiedrības lielo interesi, VID būtiski pārskatīja darba organizāciju, kas ļāva pirmajās astoņās darba dienās (periodā no 20.decembra līdz 30.decembrim) VID izskatīt 82,6%, t.i. 14237 algu subsīdijas iesniegumus.

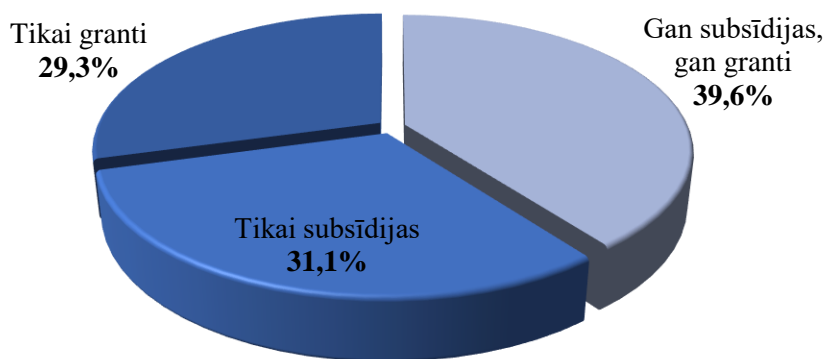
Savukārt pēc Eiropas Komisijas saskaņojuma saņemšanas grantu programmai, VID pirmajās astoņās darba dienās izskatīja 20,3%, t.i. 1938 grantu iesniegumus. Mazāks izskatīto iesniegumu īpatsvars ir skaidrojams ar to, ka grantu iesniegumus varēja sākt izskatīt tikai pēc tam, kad bija pieņemts lēmums par atbalsta algu subsīdijai izmaksu.

2. VID sniegtais atbalsts uzņēmējiem

Līdz 2022.gada 16.janvārim atbalsta piešķiršanai saņemti 35 343 iesniegumi, t.sk. 24 814 iesniegumi subsīdijas atbalsta piešķiršanai un 10 529 iesniegumi grantu piešķiršanai. Atbalsts izmaksāts pamatojoties uz 22 056 iesniegumiem (subsīdijas atbalsts – pēc 16 201 iesnieguma, granti – pēc 5 855 iesniegumiem). Pamatojoties uz 5 438 darba devēju 12 345 iesniegumiem, 6 490 iesniegumi novirzīti subsīdijas atbalsta izmaksai, bet 5 855 iesniegumi – grantu izmaksai. Jāatzīmē, ka lielākajai daļai darba devēju izmaksai novirzīti gan subsīdijas, gan grantu atbalsta piešķiršanai iesniegtie iesniegumi.

2.attēls

Darba devēju, uz kuru iesniegumu pamata izmaksāts atbalsts, skaita sadalījums pēc izmaksātā atbalsta veida

3. VID paveiktais subsīdijas atbalsta saņemšanai

Laika posmā no 2021.gada 22.novembra līdz 2022.gada 16.janvārim saņemti 24 814 subsīdijas piešķiršanas iesniegumi, t.sk.:

- 9 039 darba devēju iesniegumi;
- 14 318 pašnodarbināto personu iesniegumi;
- 1 457 patentmaksātāju iesniegumi.

2.tabula

Līdz 16.01.2022. saņemtie darba devēju iesniegumi subsīdijas atbalstiem par periodu no 01.10.2021.

Darba devēja pamatdarbības veids (NACE 2.redakcijas pirmā līmeņa (sekcijas) kods)	Darba devēju skaits*	Iesniegumu skaits	Pieprasīto atbalstu skaits	Atbalstam pieteikto darba ņēmēju skaits*
Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts (G)	1 960	3 997	21 193	12 623
Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi (I)	796	1 624	16 679	9 010
Citi pakalpojumi (S)**	567	1 208	2 661	1 524
Māksla, izklaide un atpūta (R)	414	883	6 713	3 185
<i>t.sk. Azartspēles un derības</i>	7	27	4 259	1 741
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	193	317	709	444
Izglītība (P)	147	275	510	325
Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība (N)	128	232	1 019	670
Operācijas ar nekustamo īpašumu (L)	103	189	755	444
Transports un uzglabāšana (H)	95	166	555	339
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	49	81	383	218
Veselība un sociālā aprūpe (Q)	39	62	434	259
Mājsaimniecību kā darba devēju darbība; pašpatēriņa preču ražošana un pakalpojumu sniegšana individuālajās mājsaimniecībās (T)	2	5	6	3
Kopā	4 479	9 039	51 617	28 315

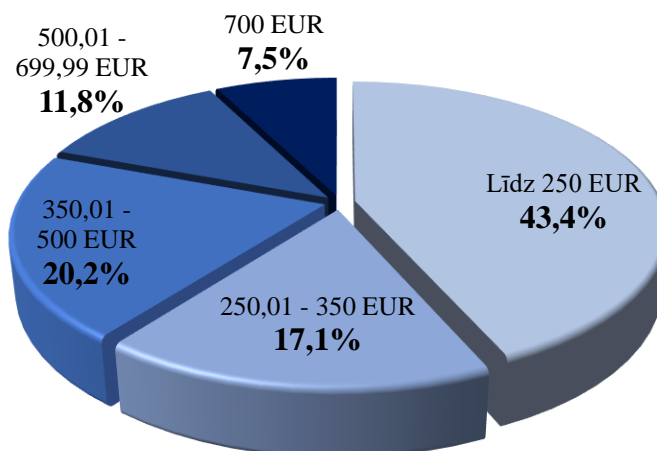
* Statistika apkopota pēc iesniegumā norādītā nodokļu maksātāja pamatdarbības veida. Iesnieguma iesniedzējs var mainīt pamatdarbības veidu, līdz ar to par iesniegt iesniegumus atbalsta piešķiršanai, norādot atšķirīgu pamatdarbības veidu.

** Frizieru un skaistumkopšanas pakalpojumi, fiziskās labsajūtas uzlabošanas pakalpojumi u.c.

Līdz 2022.gada 16.janvārim par periodu no 2021.gada 1.oktobra izmaksāti subsīdiju atbalsti 16 034 674 EUR apmērā pēc 16 201 iesnieguma, t.sk.:

- 14 547 299 EUR pēc 6 490 darba devēju iesniegumiem;
- 1 252 141 EUR pēc 8 766 pašnodarbināto personu iesniegumiem;
- 235 234 EUR pēc 945 patentmaksātāju iesniegumiem.

Līdz 16.01.2022. pēc darba devēju iesniegumiem izmaksāto subsīdijas atbalstu sadalījums pēc to apmēra par periodu no 01.10.2021.

3.tabula

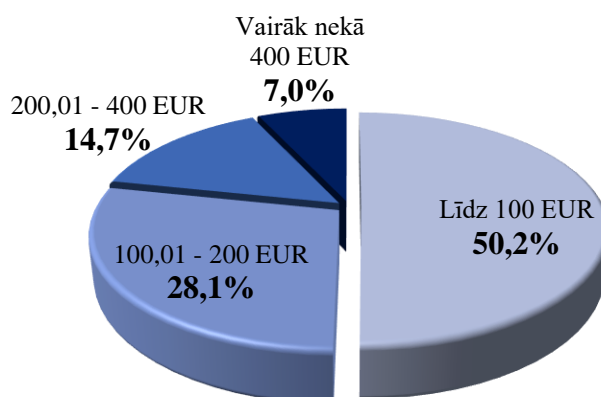
Līdz 16.01.2022. izmaksātie subsīdijas atbalsti pa nozarēm pēc darba devēju iesniegumiem par periodu no 01.10.2021.

Darba devēja pamatdarbības veids (NACE 2.redakcijas pirmā līmeņa (sekcijas) kods)	Darba devēju skaits*	Iesniegumu skaits	Izmaksāto atbalstu skaits	Atbalstu saņēmušo darba ņēmēju skaits*	Izmaksāto atbalstu kopsumma (tūkst. EUR)
Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts (G)	1 746	2 940	19 850	11 809	6 594,83
Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi (I)	714	1 257	14 671	8 393	4 544,45
Citi pakalpojumi (S)**	507	851	2 324	1 348	428,87
Māksla, izklaide un atpūta (R)	368	621	5 293	2 936	1 934,83
<i>t.sk. Azartspēles un derības</i>	7	21	3 311	1 697	1 401,78
Izglītība (P)	125	204	415	258	100,55
Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība (N)	106	172	909	616	354,29
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	95	153	388	233	135,42
Operācijas ar nekustamo īpašumu (L)	69	113	549	326	172,44
Transports un uzglabāšana (H)	54	85	218	153	49,92
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	37	56	332	186	98,74
Veselība un sociālā aprūpe (Q)	25	35	372	221	132,28
Mājsaimniecību kā darba devēju darbība; pašpatēriņa preču ražošana un pakalpojumu sniegšana individuālajās mājsaimniecībās (T)	2	3	5	3	0,69
Kopā	3 847	6 490	45 326	25 937	14 547,30

* Statistika apkopota pēc iesniegumā norādītā nodokļu maksātāja pamatdarbības veida. Iesnieguma iesniedzējs var mainīt pamatdarbības veidu, līdz ar to par iesniegt iesniegumus atbalsta piešķiršanai, norādot atšķirīgu pamatdarbības veidu.

** Frizieru un skaistumkopšanas pakalpojumi, fiziskās labsajūtas uzlabošanas pakalpojumi u.c.

Līdz 16.01.2022. pēc pašnodarbināto personu iesniegumiem izmaksāto subsīdijas atbalstu sadalījums pēc to apmēra par periodu no 01.10.2021.

Vidējais izmaksāto subsīdijas atbalsts pārskata periodā:

- pēc darba devēju iesniegumiem 321 EUR;
- pašnodarbinātajām personām 143 EUR;
- patentmaksātājiem 249 EUR.

3.1. Subsīdijas atbalsta atteikumi

Subsīdijas atbalsta piešķiršanai atteikti 2 608 iesniegumi, t.sk.:

- 726 darba devēju iesniegumi, kas ir 8,0 % no visiem darba devēju iesniegumiem;
- 1 775 pašnodarbināto personu iesniegumi, kas ir 12,4 % no pašnodarbināto iesniegumiem;
- 107 patentmaksātāju iesniegumi, kas ir 7,3 % no visiem patentmaksātāju iesniegumiem.

4.tabula

Līdz 16.01.2022. atteiktie darba devēju un pašnodarbināto personu iesniegumi subsīdijas atbalsta piešķiršanai par periodu no 01.10.2021.

Apskatāmā kopa		Atteikto darba devēju iesniegumu skaits	Atteikto pašnodarbināto personu iesniegumu skaits
S	Citi pakalpojumi	65	1 009
G	Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts	213	154
R	Māksla, izklaide un atpūta	62	152
M	Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	135	77
P	Izglītība	22	152

I	Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	82	11
H	Transports un uzglabāšana	56	27
L	Operācijas ar nekustamo īpašumu	37	35
N	Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība	32	32
Q	Veselība un sociālā aprūpe	14	33
J	Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	8	4
T	Mājsaimniecību kā darba devēju darbība; pašpatēriņa preču ražošana un pakalpojumu sniegšana individuālajās mājsaimniecībās		3
Autoratlīdzību saņēmēji			86
KOPĀ		726	1 775

5.tabula

**Līdz 16.01.2022. atteiktie patentmaksātāju iesniegumi subsīdijas
atbalsta piešķiršanai par periodu no 01.10.2021.**

Norādītā profesija patentmaksas iesniegumos par periodu, kurā iekļauts 2021.gada oktobris	Atteikto patent- maksātāju iesniegumu skaits
Frizieris un skaistumkopšanas speciālists (piemēram, frizieris, grimētājs, kosmetologs, kosmētiķis, nagu kopšanas speciālists, parūku meistars, pirtnieks, stilists, vizāžists, tetovētājs, dekoratīvās caurduršanas meistars)	58
Tekstila, ādas un tām radniecīgu materiālu mākslas priekšmetu izgatavotājs (piemēram, šuvējs, drēbnieks, piegriezējs)	14
Fotogrāfs, mākslas fotogrāfs, kinooperators un audioieraksta operators	10
Auklis, guvernants, aprūpētājs, skolēnu pavadonis, privātskolotājs	4
Fizioterapijas speciālists (piemēram, fizioterapeits masieris)	4
Vairākas profesijas	4
Apgleznotājs, gravētājs un kordinātājs	3
Juvelieris	3
Kalējs	2
Koka, pinumu un tiem radniecīgu materiālu mākslas priekšmetu izgatavotājs (piemēram, mīksto un koka rotālietu izgatavotājs)	2
Podnieks vai tam radniecīgas profesijas speciālists (piemēram, keramiķis)	2
Precīzijas izstrādājumu izgatavotājs (piemēram, pulksteņmeistars)	1
KOPĀ	107

Būtiskākais atteikumu iemesls, 60,9% gadījumu – ieņēmumu samazinājums nav saistīts ar saimnieciskās darbības ierobežojumiem.

Līdzīgi kā iepriekšējā atbalsta sniegšanas periodā no 2020.gada 9.novembra līdz 2021.gada 30.jūnijam, arī šoreiz vislielākais laika patēriņš bija, izvērtējot nodokļu maksātāju ieņēmumu (apgrozījuma) no saimnieciskās darbības samazinājuma saistību ar saimnieciskās darbības ierobežojumiem, kas stājās spēkā no brīža, kad visā valsts teritorijā ārkārtējās situācijas laikā noteica stingrākus ierobežojumus cilvēku savstarpējo kontaktu mazināšanai (mājsēdi) no 2021.gada 21.oktobra līdz 14.novembrim.

Daļa nodokļu maksātāju, kuriem nebija liegums pilnībā darboties, oktobrī un novembrī saimniecisko darbību nav veikuši vispār (ieņēmumi 0,00 EUR), tas īpaši raksturīgs pašnodarbinātajiem, kuriem arī pirms atbalsta perioda ieņēmumi bijuši salīdzinoši nelieli un kā pamatojumu norādot, ka, piemēram:

- skaistumkopšanas nozarē ieņēmumi nav gūti, jo gan klienti baidās saslimt ar Covid-19 un nenāk, gan arī paši pašnodarbinātie baidās saslimt ar Covid-19 un nesniedz pakalpojumus, vai arī nevarēja sniegt pakalpojumus, jo nebija sadarbspējīgs sertifikāts;

- frizieri nevarēja sniegt pakalpojumus, jo Veselības ministrija no 2021.gada 1.septembra aizliedza veikt pakalpojumus mājās un izbraukumos uz mājām;

- nevarēja sniegt medicīnas pakalpojumus, jo pacientiem nebija Covid-19 sertifikāta un tie nevarēja apmeklēt procedūras, kā arī, baidoties no uzturēšanās sabiedriskajās vietās, atcēla vizītes pie ārsta un plānotās operācijas.

Atbalsts ir atteikts, jo ieņēmumu kritumu primāri ir ietekmējuši nevis noteiktie ierobežojumi, bet paša nodokļu maksātāja darba organizācija, nepietiekams pieprasījums pēc tā sniegtajiem pakalpojumiem. Saimnieciskās darbības ierobežojumu, kas saistīti ar epidemioloģiskās drošības pasākumiem Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai, izvērtēšanā VID vadās no Ministru kabineta 2021. gada 28. septembra noteikumos Nr. 662 "Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai" un Ministru kabineta 2021. gada 9. oktobra rīkojumā Nr. 720 "Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu" noteiktā. Minētie atteikumi neattiecas uz tajās nozarēs strādājošajiem nodokļu maksātājiem, kuri ir iekļauti atbalstāmo nozaru sarakstā¹ un kuriem aizliegts sniegt klātienē saimnieciskos pakalpojumus, pamatojoties uz visā valsts teritorijā noteikto ārkārtējo situāciju no 2021. gada 11. oktobra līdz 2022. gada 28. februārim. Tādējādi tām nozarēm, kurām ārkārtas situācijas laikā bija pilnīgs liegums darboties un ieņēmumi bija 0,00 EUR (piemēram, atrakciju un atpūtas parku, citu izklaides un atpūtas darbību, azartspēļu, derību nozarei), VID atbalstu maksāja, ja darbiniekiem atbalsta perioda mēnesī bija bruto darba samaksa.

Daļai nodokļu maksātāju, kuriem ieņēmumi ir bijuši, sniegtie paskaidrojumi par samazinājuma iemesliem neliecina par to saistību ar Covid-19 krīzes izraisītajiem epidemioloģiskajiem ierobežojumiem. Piemēram:

---

¹ Ministru kabineta 2020.gada 10.novembra noteikumos Nr. 675 "Noteikumi par atbalsta sniegšanu nodokļu maksātājiem to darbības turpināšanai Covid-19 krīzes apstākļos"⁴.pielikums "Darbības veidi, kuros darba devēji, pašnodarbinātās personas vai patentmaksātāji var kvalificēties algu subsīdijas atbalstam laikposmā no 2021. gada 1. decembra līdz 2022. gada 31. janvārim".

- starpnieks nekustamo īpašumu pārdošanā paskaidro, ka tirgus nestabilitāti izraisa Covid-19, jo pircēji vēlas pirkt nekustamos īpašumus par pazeminātu cenu, bet nekustamā īpašuma pārdevēji cenas nepazemina, līdz ar to darījumi nenotiek;

- grāmatvedības, audita un revīzijas uzņēmumi pilnā apmērā nevarēja sniegt pakalpojumus, jo uzņēmuma darbinieki strādāja attālināti un klātienes pakalpojumus, piemēram, revīzijas, saistībā ar ierobežojumiem nevarēja sniegt, grāmatvedis slimoja ar Covid-19 vai bija kontaktpersona.

Tāpat vairākos gadījumos kā ieņēmumu krituma pamatojums tiek norādīta epidemioloģiskā situācija kopumā pasaulē vai citās valstīs, pamatojumi lielākoties ir vispārīgi, daļa nodokļu maksātāju norāda uz pilnīgu liegumu darboties vai klientu plūsmas ierobežojumu, lai gan faktiski ierobežojumi nav noteikti.

Lielais atteikumu skaits liecina, ka nodokļu maksātājiem nav viennozīmīgas izpratnes par ieņēmumu samazinājuma saistību ar saimnieciskās darbības ierobežojumiem. Ja atbalsta programma tiks turpināta arī pēc 2022.gada janvāra, Ekonomikas ministrijai normatīvajā regulējumā, piemēram varētu iekļaut kritērijus saimnieciskās darbības ierobežojumu izvērtēšanai vai noteikt konkrētas atbalstāmās nozares. Šāds risinājums ļautu nodokļu maksātājam jau iepriekš izvērtēt, vai tam izpildās/ neizpildās atbalsta saņemšanas nosacījumi, tādējādi samazinātos iesniegto iesniegumu un atteikumu skaits.

14,2% gadījumu subsīdija atteikta tāpēc, ka atbalsta pretendents nav bijuši ienākumi vai darba alga references periodā, proti, 2021.gada jūlijā, augustā, septembrī. Tā kā atbalstu nosaka 50% apmērā no ienākumiem vai darba algas references periodā, ja minētajā periodā ienākumi nav bijuši, aprēķinātais atbalsta apmērs ir 0.

9,5% darba devēju atteikta subsīdija, balstoties uz darba ņēmēja kritērijiem, proti, lai arī ir izpildījušies darba devējam noteiktie kritērijiem, visiem iesniegumā iekļautajiem darba ņēmējiem nav bijis iespējams faktiski aprēķināt subsīdiju. Galvenais iemesls ir tas, ka konkrētajiem darba ņēmējiem references periodā un/vai atbalsta mēnesī nav deklarēta darba alga. Jāatzīmē, ka pārsvarā šo darba devēju iesniegumos subsīdija tika pieprasīta 1 darbiniekam.

3,6% gadījumos subsīdija atteikta, jo iesniedzēja nodokļa parāds ir lielāks par 1000 EUR un tam nav piešķirts samaksas grafiks. Saņemot iesniegumu no pretendenta, kam ir nodokļu parāds, VID nekavējoties izvērtē konkrētā nodokļu maksātāja profilu. Subsīdija tiek atteikta gadījumos, kad parāds ir izveidojies ilgākā laika periodā, nodokļu maksātājs ilgstoši vai atkārtoti nav pildījis piešķirtos grafikus, ir uzsākta bezstrīdus piedziņa un konstatēta piedziņas neiespējamība. Tāpat subsīdija tiek atteikta gadījumos, kad VID piedāvā nodokļu parādniekam vienoties par samaksas grafiku, bet nodokļu maksātājs atsakās to darīt.

Salīdzinoši neliels skaits iesniegumu – 1,3% atteikti saistībā ar vakcinācijas prasību neievērošanu. Jāatzīmē, ka 1 gadījumā VID subsīdiju ir atteicis nepamatoti, proti. Lai pārliecinātos par vakcinācijas prasību ievērošanu, VID saņem datus no Nacionālā veselības dienesta, dati tiek saņemti un apstrādāti automatizēti. Nacionālā veselības dienesta rīcībā nav datu par vakcināciju, kas veikta ārpus Latvijas, tādējādi, balstoties uz Nacionālā veselības dienesta datiem tika atteikta subsīdija,

secīgi persona iesniedza dokumentus, kas apliecina Francijā veiktu vakcināciju, un subsīdija tika izmaksāta.

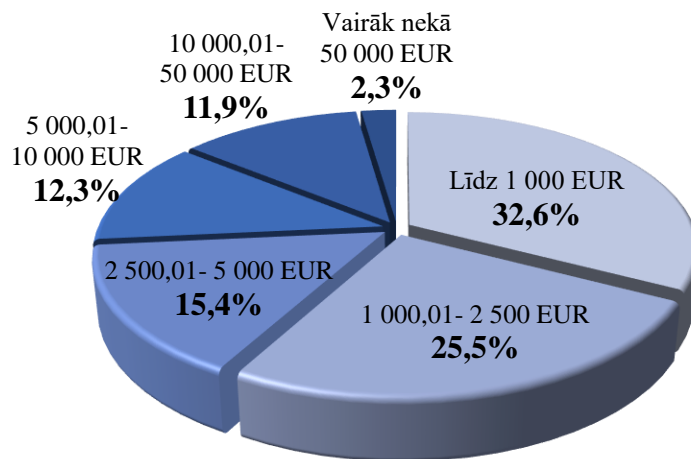
4. VID paveiktais granta maksājumu izmaksai

Laika posmā no 2021.gada 1.oktobra līdz 2022.gada 16.janvārim saņemti 10 529 iesniegumi granta piešķiršanai 90 902 222 EUR apjomā, bez tam atsaukti 347 iesniegumi

Līdz 2022.gada 16.janvārim piešķirti granti apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai 42 044,76 tūkst. EUR apmērā.

5.attēls

Līdz 16.01.2022. piešķirto grantu sadalījums pēc to apmēra par periodu no 01.10.2021.

Maksimālais granta atbalsts apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai izmaksāts 10 nodokļu maksātājiem 16 atbalstos, kas pārstāv:

- izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu nozari (septiņi atbalsti);
- mākslas, izklaides un atpūtas nozari (viens atbalsts);
- vairumtirdzniecību un mazumtirdzniecību; automobiļu un motociklu remontu (seši atbalsti);
- transportu un uzglabāšanu (divi atbalsts).

4.1. Granta atsaukumi

Laika posmā no 2021.gada 1.oktobra līdz 2022.gada 16.janvārim nodokļu maksātāji ir atsaukuši 376 iesniegumus (nodokļu maksātājs atsauc iesniegto iesniegumu un iesniedz jaunu iesniegumu). Atsaukuma iemesli:

- kļūdas nodokļu maksātāja iesniegumā veiktajos aprēķinos, norādītajā atbalsta summā;

- pēc iesnieguma iesniegšanas nodokļu maksātājs ir precizējis nodokļu deklarācijas, kas ietekmē atbalsta aprēķināšanu vai apgrozījuma kritumu;

- atbalstu kumulācijas ietekme, proti nodokļu maksātāji vērtē iespēju saņemt lielāku atbalstu un izvēlas piemērot izdevīgākos (noteikumu 4.2.1. vai 4.2.2.apakšpunktu) nosacījumus.

4.2. Granta atteikumi

Granta piešķiršanai uz 2022.gada 16.janvāri atteikti 2 129 iesniegumi par 10,85 milj. EUR, kas ir 20,2 % no kopējā grantu iesnieguma skaita un 11,9 % no pieprasītās summas.

6.tabula

Līdz 16.01.2022. atteiktie iesniegumi grantu piešķiršanai par periodu no 01.10.2021.

Apskatāmā kopa		Atteikto iesniegumu skaits	Atteiktā summa, tūkst. EUR
G	Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts	575	3 657,13
S	Citi pakalpojumi	427	301,27
M	Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	310	1 761,16
H	Transports un uzglabāšana	212	1 941,94
I	Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	130	939,24
N	Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība	119	801,19
R	Māksla, izklaide un atpūta	113	183,89
L	Operācijas ar nekustamo īpašumu	96	473,15
P	Izglītība	71	362,99
Q	Veselība un sociālā aprūpe	45	207,39
J	Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	27	157,50
C	Apstrādes rūpniecība	4	60,76
KOPĀ		2 129	10 847,61

Granta atteikuma iemesli:

- 52,6% gadījumu par summu 8 146,56 tūkst. EUR grants atteikts, jo apgrozījuma samazinājums nav saistīts ar saimnieciskās darbības ierobežojumiem. Piemēram, uzņēmumi, kas sniedz komunālos, teritorijas uzturēšanas un tīrīšanas pakalpojumus, tai skaitā patstāvīgiem klientiem – pašvaldības iestādēm, apgrozījuma samazinājums nav saistāms ar saimnieciskās darbības ierobežojumiem, jo uzņēmuma pakalpojumu sniegšana 2021.gada oktobrī nebija ierobežota;

- 26,5% gadījumu par summu 184,41 tūkst. EUR grants atteikts, jo uzņēmums 2021.gada brīvi izvēlētu 3 mēnešu laikā VID administrētos nodokļus vidēji mēnesī aprēķinājis mazāk kā 200 EUR. Vairāk kā puse atteikto iesniegumu

jeb 50,6 % (atteiktās summas īpatsvars 44,9 %) ir no nodokļu maksātājiem, kuru pamatdarbības veids pēc saimniecisko darbību statistiskās klasifikācijas ir citi pakalpojumi (S), no kā lielākoties frizieru un skaistumkopšanas pakalpojumi un fiziskās labsajūtas uzlabošanas pakalpojumi. Piemēram, mazie uzņēmumi un saimnieciskās darbības veicēji (fiziskās personas). Atbalstam pieprasītās summas – no 60 EUR līdz 100 EUR, vidēji aprēķinātā nodokļu summa 3 mēnešu laikā – no 8 EUR līdz 20 EUR;

- 9,1% gadījumu (193 iesniegumos) par summu 740,61 tūkst. EUR grants atteikts, jo nav pieļaujamās summas atbalstam apgrozāmo līdzekļu plūsmas krituma kompensēšanai, ņemot vērā ierobežojumu. Proti, uzņēmuma kopējais atbalsta mēnesī saņemtais atbalsts kopā ar uzņēmuma apgrozījumu atbalsta mēnesī nevar pārsniegt 90% no uzņēmuma vidējā atbalsta references periodā (attiecīgi 2021.gada vai 2019.gada jūlijā, augustā, septembrī);

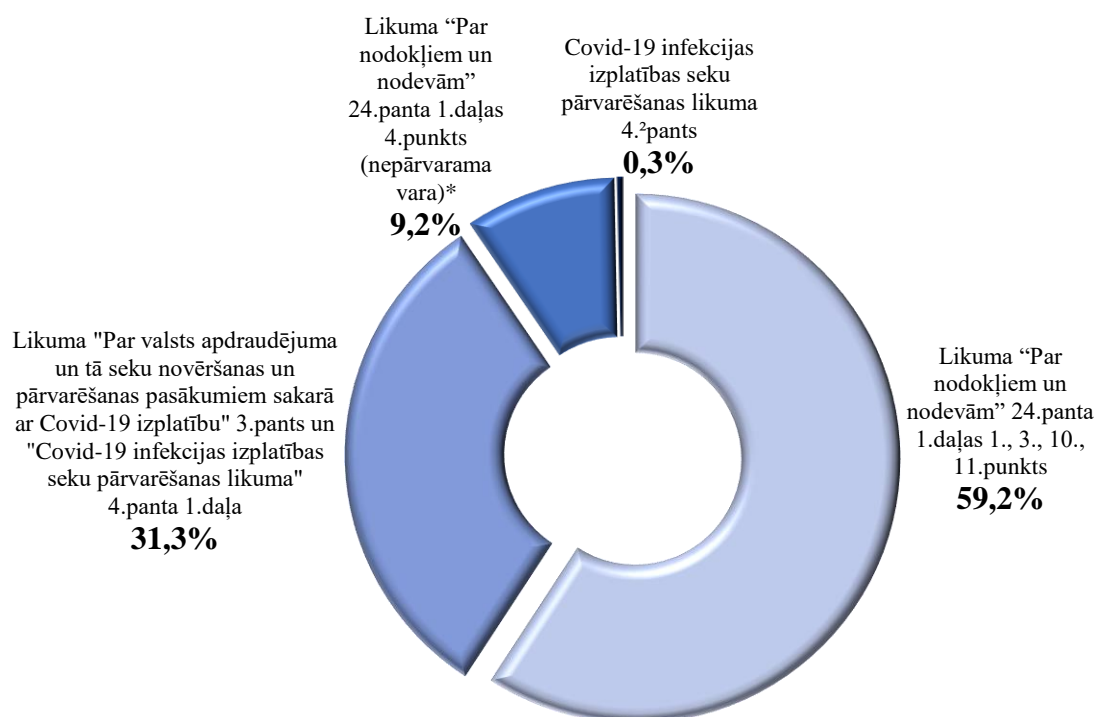
- 4,3% gadījumu par summu 32,54 tūkst. EUR grants atteikts, jo uzņēmums iepriekšējo 6 mēnešu laikā vai 2019.gada brīvi izvēlētu 6 mēnešu laikā vidēji mēnesī aprēķinājis nodokļus mazāk kā 200 EUR. Gandrīz puse atteikto iesniegumu jeb 47,6 % (atteiktās summas īpatsvars 42,4 %) ir no nodokļu maksātājiem, kuru pamatdarbības veids pēc saimniecisko darbību statistiskās klasifikācijas ir citi pakalpojumi (S), no kā lielākoties frizieru un skaistumkopšanas pakalpojumi un fiziskās labsajūtas uzlabošanas pakalpojumi. Piemēram, mazie uzņēmumi un saimnieciskās darbības veicēji (fiziskās personas). Atbalstam pieprasītās summas – no 60 EUR līdz 380 EUR, vidēji aprēķinātā nodokļu summa 6 mēnešu laikā – no 8 EUR līdz 180 EUR;

- 2,4% gadījumu par summu 368,82 tūkst. EUR grants atteikts, jo uzņēmumam iesnieguma iesniegšanas dienā ir VID administrēto nodokļu (nodevu) parādi, kas kopsummā pārsniedz 1 000 EUR.

5. VID piešķirtie nodokļu nomaksas termiņa pagarinājumi

Par periodu no 2021.gada 1.janvāra līdz 2022.gada 16.janvārim uzņēmējiem piešķirti nodokļu samaksas termiņa pagarinājumi 196 850,14 tūkst. EUR apmērā. Informācija par piešķirtajiem termiņa pagarinājumiem atspoguļota 6.attēlā.

**Piešķirtie nodokļu samaksas termiņa pagarinājumi
no 01.01.2021. līdz 16.01.2022. sadalījumā pēc piešķiršanas pamatojuma**

* No 2021.gada 11.oktobra līdz 2022.gada 16.janvārim, pamatojoties uz nepārvaramu varu, piešķirti 4,5% no kopsummas

Atbalstot nodokļu maksātāju centienus labprātīgi segt nodokļu saistības, VID konsultē nodokļu maksātājus un aicina sastādīt nodokļu nomaksas grafikus. Ievērojot, ka speciālajam Covid-19 termiņu pagarinājuma atbalstam kvalificējas neliels nodokļu maksātāju skaits, VID skaidro un popularizē citu likumā paredzēto nodokļu samaksas grafiku saņemšanas iespējas.

Vienlaikus visi iesniegumi tiek rūpīgi izvērtēti, un VID konsekventi vērsas pret nepamatotu atbalsta saņemšanu. VID konstatēti gadījumi, kad, lai arī izpildās visi kritēriji atbalsta saņemšanai, uzņēmuma situācija kopumā neliecina par faktisku atbalsta nepieciešamību. Tā, piemēram, VID konstatēts, ka nodokļu maksātājs atbalsta periodā saistītajam uzņēmumam ir aizdevis 9 miljonus EUR.

Lai veicinātu VID klientu izpratni par atbalsta pasākumu piemērošanu un to pieteikšanu, VID tīmekļvietnē izveidota atsevišķa sadaļa [par Covid-19 saistošajiem jautājumiem](#). VID darbinieki turpina sniegt arī telefoniskas un rakstiskas konsultācijas jautājumos par atbalstu COVID-19 izraisītās krīzes apstākļos.

6. Secinājumi

1. Līdzīgi kā iepriekšējos atbalsta periodos, visaktīvāk atbalstam piesakās tirdzniecībā, izmitināšanas un ēdināšanas nozarē darbojošies uzņēmumi un pašnodarbinātās personas, kas darbojas pakalpojumu jomā.

2. VID ļoti īsā periodā ir operatīvi izskatījis ievērojamu skaitu atbalsta iesniegumu.

3. Galvenais iemesls atbalsta atteikumam ir tas, ka apgrozījuma kritums nav saistīts ar noteiktajiem saimnieciskās darbības ierobežojumiem. Tādējādi secināms, ka nodokļu maksātāji neizprot, kādi iemesli ir /nav uzskatāmi par saistītiem ar epidemioloģiskās drošības pasākumiem Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai.

4. Atbalsta instrumenti sasniedz uzņēmējus, kas ir maksājuši nodokļus un biznesu atbilstoši iespējām pielāgojuši pandēmijas situācijai.

5. Valsts ieņēmumu dienesta ieskatā izmaiņas atbalsta programmās nav nepieciešamas. Tomēr, ja atbalsta programmas plānots turpināt arī pēc 2022.gada janvāra, Ekonomikas ministrijai normatīvais regulējumā – Ministru kabineta noteikumos, kas nosaka kritērijus un kārtību atbalstu sniegšanai nodokļu maksātājiem, ietvert:

1) saimnieciskās darbības ierobežojumu, kas saistīti ar epidemioloģiskās drošības pasākumiem Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai, izvērtējuma kritērijus. Tāpat, ievērojot normatīvo aktu², kas nosaka epidemioloģiskās drošības pasākumus, kas veicami, lai ierobežotu Covid-19 infekcijas izplatību, grozījumu skaitu un regularitāti valsts atbalsta sniegšanas periodā, Ekonomikas ministrijai kā atbalsta programmas izstrādātājai un virzītājai, savā tīmekļvietnē regulāri būtu jāpublicē informācija par tām nozarēm, kuras konkrētajā laika periodā var pieteikties valsts atbalstu saņemšanai **vai**

2) atbalstāmās nozares, kuras atbalstu var saņemt, nevērtējot saimnieciskās darbības ierobežojumu ietekmi. Tādējādi nodokļu maksātāji, kuri neveic saimniecisko darbību atbalstāmajās nozarēs, atbalstam nevarētu pieteikties.

---

² Ministru kabineta 2021.gada 9.oktobra rīkojums Nr.720 "Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu", Ministru kabineta 2021.gada 28.septembra noteikumi Nr.662 "Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai".